

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas/institutas	Katedra
Nacionalizmo teorijos ir jų taikymas istoriniam procesui	Istorija ir archeologija H005	Istorijos fakultetas Lietuvos istorijos institutas	Naujosios istorijos katedra
Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos	1,5	konsultacijos	1,5
individualus	3	seminarai	1,5

Viso: 7,5

Dalyko anotacija		
Istorijos mokslas dažnai kaltinamas perdėtu empirizmu, aprašomosios prieigos dominavimu ir atsiribojimu nuo kitų humanitarinių ar socialinių disciplinų. Tuo pat metu, neretai, pavyzdžiui, sociologinė teorija, pretenduojanti į istorinių procesų paaiškinimą, nesiremia istoriografija. Todėl istorikams labai svarbu žinoti gretutinių mokslų tendencijas, teorijas ir, esant reikalui, pasinaudoti jų įžvalgomis, teorijomis ir pan. Pirmiausia, šiame kurse analizuojamos svarbiausios mokslinės prieigos, aiškinančios nacionalizmo atsiradimą bei raidą (nuo primordialistinių iki konstruktyvistinių). Daugiausia dėmesio skiriama E. Gellnerio, A. Smitho, B. Andersono, R. Brubakerio bei kitų teoretikų darbams. Atskirai aptariama čekų istoriko M. Hrocho „mažųjų tautų“ tautinių sąjūdžių periodizacijos koncepcija ir jos pritaikomumas Vidurio bei Rytų Europoje. Antroji kurso dalis skirta konkretiems Vidurio bei Rytų Europos nacionalizmas skirtos istoriografijos aptarimui. Čia daugiausia dėmesio skiriama šiems klausimams: kas nulemia etnolingvistinio nacionalizmo susiformavimą šiame regione (modernizacija; raštingumo sklaida; tautinė diskriminacija; Romantizmo idėjų sklaida; vakarietiško modelio „mėgdžiojimas etc); kokią įtaką konkrečių nacionalizmų atsiradimui bei jų pobūdžiui turi imperinė politika; ar egzistavo alternatyvos „nugalėjusiems“ nacionalizmas; kokios aplinkybės šiame regione sukuria prielaidas pilietinių nacionalizmų (pavyzdžiui, krajovcų istorinėje Lietuvoje) atsiradimui ir kas sąlygoja jų „nesėkmes“ ir pan. Dar vienas svarbus teminis blokas – tai XIX a. imperijų santykis su nacionalizmu.		
Pagrindinė literatūra		
The State of Nationalism: http://test.www.nise.eu/research/#son Stefan Berger, Alexei Miller, eds. <i>Nationalizing Empires</i>. Budapest: Central European University Press, 2014 Rogers Brubaker, and Frederick Cooper, Beyond ‚Identity‘, Theory and Society 29 (2000): 1–47 Tara Zahra, Imagined Noncommunities: National Indifference as a Category of Analysis, Slavic Review, Vol. 69, No. 1 (Spring, 2010), pp. 93-119 Ernest Gellner, Tautos ir nacionalizmas, Vilnius: Pradai, 1996 Benedict Anderson, Įsivaizduojamos bendruomenės. Apmąstymai apie nacionalizmo kilmę ir plitimą, Vilnius: baltos lankos, 1999 Kęstutis K. Girnius, Mąstymas tautomis. Konceptuali normatyvioji nacionalizmo schema, Naujasis židinys-Aidai, 2001 nr. 6, p. 370-382 Anthony D. Smith, Ethno-symbolism and Nationalism. A cultural approach, 2009		
Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
<i>Darius Staliūnas</i>	Dr.	Affirmative Action in the Western Borderlands of the Late Russian Empire?, <i>Slavic Review</i> 77/4 (2018): 978-997

		<i>The History of Jews in Lithuania. From the Middle Ages to the 1990s</i> (Paderborn: Ferdinand Schöningh: 2020), sudarytojas kartu su V. Sirutavičiumi ir J. Verbickiene Spatial Concepts of Lithuania in the Long Nineteenth Century, edited by Darius Staliūnas, Boston: Academic Studies Press, 2016
Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje 2024 m. spalio mėn. 24 d , protokolo Nr. 15600-KT-510		
Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil. dr. Tamara Bairašauskaitė		